

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Prima Scribendi Origine Et Vniversa Rei Literariæ Antiqvitate

Hugo, Hermann

Antverpiæ, 1617

Cap. III. Quæ literæ, à quibus, & quando scriptio inuenta? Ostensa origo erroris, in quem lapsi plurimi, de antiquitate literarum, Dissensiones auctorum pugnantium conciliatæ. Literæ Hebraicæ ab ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71265](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71265)

Vnde admiror Diomedem Grammaticum, qui ita literam diuidit ab elemento, vt litera fit id quod scribitur, elementum autem vis ipsa & potestas literæ.

CAPVT III.

*Quæ litera, à quibus, & quando
scriptio inuenta.*

NON alia res est, in quâ plures magisque pugnantēs sententiæ reperiantur, atque hæc tractatio de primâ literarum & scriptiōis origine. videas dissipatū Penthei corpus. Quod verò huic disputationi tenebras densissimas adfert, est ipsa scriptorū nimia multitudo. Vnde profectum, vt neoterici maximè in tam diuersas sententiās discesserint, non animaduertentes scilicet Gentium totarum & Regionum nomina fuisse interuallis temporum mutata, in quibus repertæ & excogitatæ primū literæ; & easdem Regionēs ac Gentes diuersis nominibus apud veteres appellatas subinde fuisse; imò & literas mutatas à quibusdam, seruata tamen facta tectam linguam; vt de Hebræis nemo ambiguum habere potest. Et verò ab aliis retentas literas, mutatum loquendi genus; vt certum est de Italis & Hispanis, de Gallis, Belgis, Germanis, & Anglis. Hinc enim vsu venit, vt qui nescierunt, Hebræos exempli gratiâ ante tempora Noë vsque ad Adamum fuisse gentem sine nomine Hebræorum; post verò eandem vel ab Heber filio Sale, vel ab habitatione trans, seu עבר *heber*, flumen, Hebræam esse dictam: deinde à temporibus Iacob eandem appellatam esse Israëliticam; deni-

denique vocatam Iudaicam : subinde verò ab Assyriâ in quâ habitauit , Assyrios ; à Phœniciâ , quam coluerunt, Phœnices ; sicut Chananæos, Aramæos & Syros : hinc inquam factum vt inter se adeò digladiati sint , non obseruantes tamen se rixari de nomine , conuenire de loco & gente.

Vult enim Philo literas ab Abrahamo primùm inuentas : Iosephus Iudæus, & ex eo Polydor. Virgilius , Opmerius , Gregor. Tolosus , Ludouicus Viues , Ioannes Annius Berosi interpres, excogitatas eas esse ab Enoch filio Seth, diu ante tempora Abrahami ; Bibliander, ab Adamo ; Eupolemus, Eusebius , Clemens Rom. Cornelius Agrippa, Crinitus, Textor, Giraldus, à Moyse ; Clemens & Cyrillus Alexandrini, Herodotus, Pompon. Mella, Herodianus, Rufus, Festus, Zopyrion, Phornutus , Plinius , Lucanus , Iosephus Scaliger , à Phœnicibus ; D. Cyprianus, à Saturno ; Tacitus, ab Ægyptiis ; nonnulli in Bibliothecâ Diodori, ab Æthiopibus : alij ab aliis, vsque ad nauseam. Igitur ne deinceps in hisce Cymmeriis tenebris errabundi vagemur , hoc primùm statuendum est ; Primam gentem illam quæ ab Adamo per filium eius Seth, per Noë, per Heber, per Abraham deinde descendit ad Israëlitas , seu posteros Iacob, primâ ætate, quæ fuit inter Adamum & Noë, nullum certum habuisse gentis nomen, sed toto orbe fuisse dispersam aliisque permistam, vnóque cum Caini posteris idiomate vsam : *Erat terra labij vnus & sermonum eorumdem*, inquit Scriptura Gen. xi. capite. Post Noë item vsque ad Heber LXVII. annis à diluuiio ; vel tantum vsque ad habitationem Arphaxat vltra flumen , eadem gens adhuc anonyma fuit.

fuit. sed postea, vel ab הֶבֶר *heber*, quod trans significat; vel ab Heber filio Sale, vocata est Hebræa: quod vnum nomen retinuit, donec Iacob vocatus est Israël; ac tum cœpit prætereà vocari Israëliticus populus. Eadem autem gens à posteris Scriptoribus vocata est Assyrij, Syri, Phœnices, Aramæi & Iudæi, ob loca quæ inhabitauit, vt scribunt Guilielmus Postellus ad Cardinalem Carolum, Ioan. Annius in Not. Berosi, Sigon. de Repub. Hebr. lib. 1. cap. 1. Polydorus Virgil. libro 1. cap. vi. Bibliander De ratione linguarum, Iosephus Scalig. in Notat. Eusebij, in posthumâ item epistolâ quadam ad Christoph. Puteanum, & in Explicat. nummi cuiusdam Constantini, vbi sic ait: *Chananeis, id est, Phœnicibus, tempore Abrahami lingua Hebraica fuit in vsu.*

Hæc porrò gens Hebræa sola retinuit proprium idioma (quo antea omnes omnino homines fuerant locuti, Adam, Sem, Noë, eorumque posterii) post Babylonicam confusionem, inquit Sigonius loco citato, Opmerius, Viues, & complures alij, de quibus post. Mutauit autem literas, auctore Hieronymo, cum iis quas hodie ab Esdrâ habemus, vt scribunt prætereà plurimi. Eæ enim fuere veteres, quas postea adferam Adamo adsignatas in Bibliothecâ Vaticanâ, immò iis fortè priores sunt illæ decem quas Irenæus vocat Sacerdotales.

His constitutis, arbitror omnino certum esse, primas literas fuisse Hebraicas: nam prima lingua fuit Hebraica, vt constat ex nominibus primis *Adam & Eua.* Omnes autem ferè gentes, ait Ammonius Philosophus à Giraldo laudatus, *quemadmodum propriâ sibi voce, ita singularibus ac propriis quoque*
vsæ

vsq̄ literis; neque literarum figuræ antè cœperunt esse diuersæ, quàm diuersitas idiomatum nata est in confusione Babel. Numquam enim vnus alicuius linguæ aut gentis literas legimus fuisse diuersas; nisi fortè capitales seu initiales, medias & finales, vt apud Arabes; vel solas initiales & finales, vt apud Hebræos; vel solas capitales, vt apud Latinos: aut certè quando gens aliqua in alterius venit potestatem; à quâ cum legibus etiam literas acciperet.

Atque vt auctoritatibus Scriptorum eam opinionem confirmem: est in primis Plinij hæc sententia lib. VII. cap. LVI. ita loquentis: *Literas arbitror semper fuisse Assyrias*; id est Hebræas, vt ego interpretor, quia Assyria ab Hebræis primùm habitata fuit, vt nemo ignorat, etiam secundâ ætate, à Noë vsque ad Abrahamum; & antè item quàm ipsi Hebræi vocabantur, à primis hominibus primâ ætate, qui omnes Hebraicè loquebantur.

Deinde est eorum omnium sententia, qui, vt idem Plinius scribit: *Literas apud Syros repertas volunt, & apud Phœnices*. Syria enim, vt ex Plinio notauit Polydorus lib. I. cap. VI. dicta fuit & Assyria, & Phœnicia, & Palæstina, & Iudæa, & Babylonia. Verba Plinij lib. V. cap. XII. sunt huiusmodi: *Syria quondam terrarum maxima & plurimis distincta nominibus: namque Palæstina vocabatur, quâ contingit Arabes, & Iudæa, & Cœle, dein Phœnice, &c. ac magis etiam meridiana, Babylonia; & ultra Armeniam, Adiabene, Assyria antè dicta*. Cum Plinio stat Xenophon libello de Æquiucis; capite de Æquiucoco Proteos; his verbis: *Tota regio quæ est à Sydone ad Iamneum portum cum antè Assyria diceretur, è Phœnice*
nomen

nomen accepit, &c. In quæ verba ita commentatur Ioan. Annius: Nimi proprium nomen Assyrius; is subegit Asiam totam & Africam vsque ad Libyæ terminos; hinc omnes illæ regiones à victore dictæ Assyria; sicut postmodum inferior hæc regio, à Syro victore, dicta Syria. Eusebius autem & in Notis suis Scaliger dicunt Syros degenerasse ex Chananæis seu Phœnicibus, qui omnes loquebantur Hebraicè. Idem obseruat Postellus ad Carolum Cardinalem, Phœnices eosdem esse qui dicebantur Hebræi, esseque easdem Phœnicum & Hebræorum literas.

Est item eorum (qui plurimi sunt) sententia; qui nempe literas primas faciunt esse Phœnicias, hoc est Hebraicas, seu Chananæas, vt deinceps interpretabimur cum Theod. Bibliandro De origine literarum, & cum Ioan. Annio interprete Berosi, qui in Berosi Præfatione easdem facit literas Chaldæas, Phœnicias, & Assyrias. ij autem ferè sunt: Timo Syllographus apud Sextum Pyrrhonium: Φοινικὰ σήματα Κάδμου.

Lucanus:

*Phœnices primi (fama si credimus) ausi
Mansuram rudibus vocem signare figuris.*

Plinius lib. v. cap. xii. *Ipsa gens Phœnicum in gloriâ magnâ est literarum inuentionis.* Clemens Alexandrinus lib. i. Stromat. *Cadmus erat Phœnix qui fuit Græcis literarum inuentor, vt ait Euphorus: alij autem dicunt Phœnices & Syros primos excogitasse literas.* Nec absimiliter sentit Cyrillus Alexandrinus lib. vii. contra Iulianum Apostatam. Laurentius Valla ad lib. Tusc. Ciceronis, laudat eius sententiæ testes, Herodotum, Herodianum, Tacitum, Rufum, Festum. Gyraldus Dialog. i. De Poët. adfert prætereâ

tereà Pompon. Melam, Zopyrionem, Phornutum, Suidam; ipseque mox addit: *Sunt inter Auctores qui Phœnicias & Hebræas easdem panè fuisse literas tradunt, atque ab Hebræis Phœnicas accepisse; non ab Aegyptiis, ut Tacitus credidisse videtur; quæ vera est opinio.* Theodorus Bibliander lib. De rat. ling. cap. De orig. literarum: *Plutarchus Phœnicibus, ut plerique alij, adscribit hoc inuentum. Phœnices autem Hebræos intelligere videtur. Cùm enim quæstio mota esset cur Alpha primum locum obtineret inter literas; respondet, Quia Alpha bouem significat Phœnicibus, quem ipsi primum æstimant inter res necessarias: Aluph autem bouem significat apud Hebræos. ergo iidem sunt Phœnices & Hebræi.* Guilielmus Postellus de Phœnicum literis Præfat. ad Carolum Cardinalem Lotharingiæ; & cap. De prisco Phœnicum caractere: *Græcos habuisse vsum literarũ ab Hebræis, qui iidem sunt Phœnices, Eusebius ex nominum ratione testatur. Sed more Chaldaico, addito ferè vbiuis ad vocabuli finem elemento A, vocabula protulerunt; verbi gratiã, Alfa pro Alef, Beta pro Beth, Gamma pro Gamel seu Gimel, Delta pro Dalet.* Deniq; Iosephus Scaliger epistolâ postumâ ad Christophorum Puteanum, & in Explic. nũmi Constant. Ex numismatis inquit, *quæ quotidie effodiuntur in partibus Tyri & Sidonis, in quibus caracteres illi (Phœnicij) extant sine vllâ mutatione; nam lingua Hebraica est quæ in vsu fuit Chananæis, hoc est Phœnicibus, tempore Abrahami.* In Notis item Eusebij circa annum orbis conditi M. DC. XV I I. *Phœniciis olim omnes & Chananæi & Hebræi vsi sunt, adhucq; Samaritani vtuntur; neque alie in vsu fuerunt à temporibus Moysis, vsq; ad excidium templi.*

Sed ne longum faciam, adferendo auctoritates non omnino clarissimas; clarissimis ver-
bis

bis eandem sententiam tradidère, Ioannes Annius, initio libri primi Not. Berofi: *Quòd, inquit, ab Adamo cœperint litera & disciplina infusa, non est ex fide tantum, sed etiam historiã Gentilium, & traditione Chaldæorum, qui se Astronomiam & literas habuisse ante Alexandri monarchiam, tribus millibus & DCXXXIV. annis asserunt. Erant igitur in vsu litera & ars fusilis, mille annis ante inundationem. Porro viuente Adamo & agente annum DCXXII. natus est Enoch Genes. v. Quare coniectura est & firnum argumentum, eundem Enoch ab ipso atauo suo primo Adamo suscepisse literas. Item Petrus Gregorius Tolofas lib. xv. Reipub. cap. i. his verbis: Constat antiquissimam esse literarum inuentionem, eamque traxisse originem primam & characteres ab Hebræis, non à Chaldeis vel Grecis. Paulò verò superius: Ab Hebraicis characteribus aliarum linguarum & nationum characteres efformati & tracti videntur; paululum pro more, & antiquitate, & vsu variati, & à rectitudine in aliam delineationem vel imperitiã scribentium vel alio casu declinantes. Item sub finem: Euère tamen alie gentes, quæ vel aliquas addiderunt, vel alias figuras adinuenerunt ex consensu receptas. Theodorus Bibliander Commentario De literis, cap. De Grammaticã & literis: Primus homo, inquit, & Patriarcha totius humani generis literas diuinã inductione reperit. Polydorus Virgilius lib. i. cap. vi. Reperimus ante diluuium Noë apud eos omnino vsu fuisse literarum. Iosephus enim in i. Antiq. cap. iij. tradit filios Seth (qui fuit filius Adæ) in duabus columnis disciplinam cœlestium rerum à se primò inuentam conscripsisse. quo apparet iam tum literas fuisse; quas, fieri potuit, vi aquarum deletas Moysen dein adinuuisse, &c. quapropter rectius, me à quidem sententiã, Philo primam literarum inuentionẽ tribuit Abrahamo qui Moyse an-*

se antiquior est. Nisi hoc sit potius filius Seth attribuendum, qui ipsum etiam Abrahamum multis annis præcesserunt. Angelus Roccha à Camerino Commentariis in Biblioth. Vatic. In Bibliothecâ Vaticanâ è regione primæ columna parastatica à tergo introitus Bibliotheca pictus est Adam, &c. Supra huius caput litera Hebraïca antiqua leguntur: ad eiusdem pedes inscriptio Latina in hanc legitur verborum formam: Adam diuinitus edoctus primus scientiarum & literarum inuentor. Ratio autem ipsa persuadet, Adamum, &c. characteres aliis præmonstrasse, &c.

Vero simillima, vt ego quidem censeo, Polydori, Bibliandri, Tolofatis, Annij, & Angeli sententia; quam tenuerunt præterea Ludouicus Viues in cap. xxxix. lib. xviii. De ciuit. Ioannes Tzetzes Chiliad. xii. Opmerius Chronici sui fol. xvi. Neque aliud, opinor, dicere voluit Plinius, cùm scripsit lib. vii. cap. lvi. Aeternum sibi videri esse literarum vsum. & ex Platonis Tymæo Iustinus Martyr, apud Aegyptios multorum annorum millium vsum literarum fuisse proditum; quàm nempe ab omni hominum memoriâ, etiam initio conditi orbis vsum fuisse literarum. Benè ergo ait Opmerius loco citato, Non Esdras primas inuenisse literas, vt Hieronymus putauit Præfat. in lib. Regum, & Agrippa lib. i. Occultæ Philosoph. sed ab eo potius (postquam patriis sedibus fuerant depulsæ) iure quasi postlimini vindicatas & Iudæis restitutas, vt scripsit Augustinus lib. xviii. De ciu. cap. xxxix. in hæc verba: Non est credendum quod nonnulli arbitrantur, &c. Hebraas literas solum à lege cœpisse, quæ data est per Moysen, sed potius per illam successionem Patrum, memoratam linguam cum suis literis custoditam; nam Moyses in populo Dei constituit qui docendis literis præessent, priusquam di-

uina

uina Legis vllas literas nossent : hos appellat Scriptura, Grammaton isagogos. Similia sunt Augustini verba Quæst. LXIX. Exodi, disputantis qui sint γραμματέων εισαγωγείς. Hic sanè significatur quòd ante Legem datam habuerint Hebræi literas, &c. Nonnullis enim videtur à primis hominibus eas cœpisse, & perductas esse ad Noë, atque inde ad parentes Abrahæ, & inde ad populum Israel. Omnino autem clara sunt Suidæ verba, voce Adam : Adam, inquit, primus homo Dei manu effictus, &c. Huius sunt artes & literæ, huius scientiæ rationales, & non astrictæ legibus rationis; huius, prophetiæ, sacri ritus, purgationes, leges scriptæ pariter & non scriptæ; huius denique sunt omnia inuenta & discipline, & quæcumque ad vitam atque conuictum vtilia sunt & necessaria. Et certè credibilis omnino est illa Opmerij aliorumque coniectura; nam eodem prorsus modo Diodorus Siculus demonstrat errasse Græcos in laudando Cadmo, vt primo Græcarum literarum auctore, qui tantùm fuit earum instaurator, postquam Græcæ literæ omnes ingenti diluuiione fuissent extinctæ. Adeoque simili errore narrat Ludouicus Viues lapsos esse Eupoleum, Artapanum, aliosque profanos scriptores; qui Moylen de Hebraicarum literarum vindice, fecerunt etiam primum auctorem. & Guilielmus Postellus De literis Phœnicum, ad Carolum Cardinalem scribit, singulas ferè gentes (vt homines semper ambitiosi sunt) sibi inuentarum literarum gloriam vindicasse; Arabes autem, vt id posteris persuaderent, literarum suarum (quas ab Hebræis habuère) nomen, figuram & ordinem ferè conturbasse, ne internosci possent, aut similitudinem cum iis habere viderentur. Igitur rationibus & testibus nunc videor

videor

videor satis probasse, primas literas fuisse Hebraicas, primamque scribendi artem ab Hebræis esse inuentam, auctore Setho, vel eius patre Adamo. Quamquam illud verissimum est, non adeò frequentem fuisse primis illis temporibus literarum vsum; cum quòd paucis adhuc essent notæ, vt fieri amat primis ferè rerum omnium exordiis; tum quòd rara essent studiorum negotiorumque commercia: vnde Chaldæi, Pythagorèi item ac Druidæ, pleraque mysteria sua ἀγέγρα per manus propagabant ad posteros, vt annotauit Iulius Scaliger lib. I. Poët. cap. 11. quod Latinos etiam initio fecisse narrat ita Liuius lib. VI. *Tum quòd rara & parua per ea tempora litera fuere; vna custodia fidelis rerum gestarum, memoria.*

Iam illud videndum, ad quos primùm ab Hebræis litera velut in colonias deducta sunt; quibus item auctoribus noue apud singulas ferè gentes, pro diuersitate linguarum sunt excogitatae. Ad risum vsque Scriptores hinc secum pugnant, & cum aliis, vt in hanc rem Lilius Gyraldus scripsit Dialog. I. De Poëtis; cuius hinc verba subnectam: *Numquid vetustiores ceteris Atticorum litera? minimè, inquam, puto. Vetus tamen est Gracorum prouerbum, vt Atticis literis aliquid factum affirmant, quod sit vetustissimè factum. Scribit Val. Harpocracion, id quod etiam aliquà ex parte Suidas, quòd scribendi ratio apud Gracos per vigintiquatuor literas serò est ab Ionibus reperta. Theopompus quoque xxv. Philippicarum, fœdera ait aduersus Barbaros, non Atticis literis, sed Ionicis sancita fuisse; quasi, vt puto, dicat literis recentioribus. Sunt tamen qui hoc in Cecropem Atheniensium Regem & legislacorem vetustissimum referunt; qui vel eas apud Athenienses inuenerit primus, vel*

obsoletas renouauerit; cum fortè in omni Graciâ litera deperdita fuissent, aquarum, vt creditur, alluione; vt est apud Diodorum Siculum. Cornelius autem Tacitus, Per figuras, ait, animalium Aegyptij sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta memoria humana, impressa saxi cernuntur, & literarum se inuentores perhibent; vt hinc facilius illa Lucani verba pateant:

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
 Nouerat; in saxi tantum volucresque ferae,
 Sculptaque seruabant magicas animalia linguas.

Subiungit Tacitus: Inde Phœnices, quia mari præpollebant, literas intulisse Graciæ, gloriâque adeptos, tamquam repererint quæ acceperant. quippe fama est, Cadmum classe Phœnicum vectum rudibus adhuc Græcorum populis, artis eius auctorem fuisse. Alij Danaum prodiderunt; quidam Cecropem Atheniensem, vel Linum Thebanum; & temporibus Troianis Palamedem Argiium memorant xv. literarum formas, mox alios, ac præcipuè Simonidem ceteras reperisse. Literas quidem nos (verba sunt Liliij) in Musarum libello docuimus à Musis inuentas fuisse; sed enimuero Aristophanes Aeschylj versus quosdam commemorat, in quibus videtur asserere Prometheum inuenisse literarum compositionem. Plato insuper, & ab eo Cicero, item Diodorus & Lactantius à Mercurio Aegyptio, quem Thoyth vel Thoith (Theut, Teuthatem vel Thautum alij vocauerunt) literas inuentas prodidit apud Aegyptios: alij ab Iside Deâ; nonnulli ab Anubi. Sunt qui Rhadamanthum asserunt, apud Assyrios. Phrygiarum verò literarum sunt qui Herculem eum, qui Aegyptius fuit, inuentorem faciant. Plinius ait arbitrari se, literas semper fuisse Assyrias. Alij apud Syros repertas volunt, quod Eusebius adstruit ex antiquis. Addit Plinius, vtique in Graciâ attulisse è Phœnice Cadmum sexdecim numero; quibus Traiano

ET REI LITERARIÆ ANTIQVIT. 51

iano bello Palamedem adiecisse has quatuor Θ, Ξ, Φ, Χ. Totidem item postea Simonidem Melicum Ψ, Ζ, Η, Ω. quarum omnium vis in nostris recognoscitur, Aristoteles decem & octo priscas fuisse, & duas ab Epicharmo additas Θ & Ψ, quam à Palamede mauult. Anticlides quemdam in Aegypto inuenisse literas nomine Memnona tradit, annis quindecim ante Phoroneum antiquissimum Græciæ Regem. Epigenes è diuerso, apud Babylonios DCC. & XX. annorum obseruationes siderum coctilibus laterculis inscriptas docet, grauis auctor in primis: qui verò minimum, vt Berosus & Critodemus, aiunt quadringentorum & octuaginta annorum; ex quo apparet, vt idem ait Plinius, æternus literarum vsus, vel; vt ego interpretor, vetustissimus. In Latium literas attulere Pelasgi; pleriq; Carmentam aiunt, qua & Nicostrata dicta est, Euandri mater: atque idè ab initio sexdecim tantummodò Latinorum literæ fuerunt, sicut Græcorum, vt ostendimus. & panè easdem fuisse idem Plinius asserit. At verò Tacitus scribit, in Italiâ Hetruscos literas à Corinthio Damaratho, Aborigines ab Euandro Arcade didicisse. Scribit Socrates, Wilphilam (quem Gulphilam etiam vocatum video) Gothorum Præsulem Gothicas literas excogitasse. De quibus omnibus extant & hi versus apud Crinitum ex Biblioth. Septimanâ, lib. XVI. De honestâ disciplinâ:

Moses Hebræas primus exarauit literas,
 Mente Phœnices sagaci condiderunt Atticas,
 Quas Latini scriptitamus, edidit Nicostrata:
 Abram Syras, & idem repperit Chaldaicas;
 Isis arte non minore protulit Aegyptias,
 Gulphila prompsit Getarum quas videmus vltimas.
 Simplicius scribit Isidorus lib. I. cap. III. Litera Latina & Græca ab Hebræis videntur exorta. Ad Latinas autem postea addita F, ex duplici Gamma conflata hoc modo F. &

binc illi nomen digamma. ita addita H spiritus nota, ex duobus ut putatur Græcis accentibus (Ἠ & Ἠσεία) H, tum etiam C antisigma à Claudio, pro Græco Ψ. Scribit Eustathius literas longas, id est, H & Ω, itémque duplices, primum Simonidem intulisse; cuiusmodi sunt Z, Ξ, Ψ. Philostratus in Heroicis, inuentionem literæ Υ Palamedi tribuit, quod subindicat etiam Martialis:

Turbabis versus, nec litera tota volabit,

Vnam perdideris si Palamedis auem.

Ex Græcis tamen quidam prodiderunt, sexdecim illis antiquis Cadmum Milesium addidisse has tres, Θ, Φ, Χ. Post hæc Simonides Cæius, duas addidit vocales longas H & Ω. Syracusius verò alter Simonides, vel ut alij opinantur Epicharmus, tres superaddidit, Z, Ξ, Ψ. Sanè in Samo quatuor & viginti literæ Græcorum primum repertæ produntur à Callistrato, ut Andron in Tripode: idem verò Ionum literas tradidit Atheniensibus, &c. Homerus autem Mæonius (ut ex quodam Archilochi fragmento apparet) Olympiade XXI I. Græcas literas & earum formas emendauit. Quas enim Cadmus illius nominis quintus è Phœniciâ attulerat in Græciam, rudes erant, inquit Xenophon lib. De Aequiuocis, non Phœniciæ, sed Galatarum & Mæonum characteribus persimiles. Sanè hoc loco missa facio, quæ Annius Vetulonius commentus est, multa & curiosâ ad fastidium usque: Gallorum enim & Hispanorum literas Græcis vetustiores asserere non dubitauit, quin & ab illis Græcos accepisse. Hucusque carptim accepta verba Liliij Gyraldi ex Dialog. I. Histor. Poët. sed reuerà tamen non ita leues sunt rationes Annij illius Vetulonij seu Viterbiensis, è Dominicanâ familiâ insignis Theologi; quibus ita de Gallis & Hispanis loquitur in libell. Xenoph. cap. de Aequiuocatione temporum: *Quòd circa initium Nini fuerint literæ atq; leges*

leges non solum Hispanis, verum etiam Gallis & Germanis, auctor est Berosius. Is in v. Antiq. sic dicit: Anno iv. Nini literis & legibus Germanos format Tuiscon gigas; Celtas verò Samothēs, & Celtiberos Tubal. Hinc ita ratiocinatur Annius: Iberi igitur, Samothēs & Tuiscōnes, patres literarum inveniuntur ante Græcos, plus quàm mille annis; vt Aristoteles in Magico & Zenon verè asserunt; & non Græci, vt Ephorus mendax, &c. Item in lib. v. Berosi sic habet Annius: Strabo qui Octavianum tempore floruit, scribit in 1v. libro Geographiæ Baticæ, quòd asserbant Hispani se habuisse literas iam ante sex millia annorum Ibericorum, qui efficiunt duo millia Solarium. Si verò ab Octaviano supputes retrò duo millia annorum, peruenies ad vigesimum annum Nini, &c. Quare consentiunt serè Berosius & traditio Strabonis de origine literarum apud Hispanos: quales autem Hispanorum characteres essent, opinio mihi est, quòd quales & Sagi & Tusci.

En quantæ Scriptorum rixæ, quantæ sententiarum pugnæ? Quid credas? quid non credas? Quid iterùm dicas de Agrippâ, qui lib. 1. occult. Philos. cap. 2. Gothicarum literarum auctorem facit Cordanum Episcopum? Francicarum, quemdam Doracum seu Hictium? Quid de Auentino, qui lib. 4. Annal. Boior. scribit Slaucās inuentas à Philosopho Methodio? Quid de Aimonio, qui lib. 3. cap. 42. narrat, Gallos à Childerico Rege iussos recipere has quatuor Græcas, Ω, X, Φ, Θ. quod idem scribit D. Gregorius Turon. lib. 5. Histor. Francic. cap. 44. Lis est, quæ fatiget omnia tribunalia; etiam illud Luciani vrbānissimum, in quo Vocales ipsę iudicant; Sigma accusatur furatrine, Tau agit iniuriarum cum Sigmate; in quod illos

ambulare iubeo, quibus hæc non sufficiunt. Ego hîc quod verius esse iudico, ex Guilielmo Postello, Angelo Roccha, Annio, Petro Gregorio, Isidoro, Bibliandro, aliisque, quid sentiam, adscribam: videri nempe primas literas esse Hebraicas; ex his proximè natas esse Chaldaicas quæ vix extant; deinde Assyrias, seu Babylonicas, seu Syriacas, seu Arameas, auctore Abrahamo, vt constat ex inscriptione Bibliothecæ Vaticanæ. Chaldaicæ enim literæ eadem nunc omnes sunt (olim aliæ) quæ Hebrææ, neque aliud est Chaldaica lingua quàm dialectus Hebraicæ, vt scribit in Grammaticâ suâ Chaldaicâ Guido Fabricius Boderianus. Iterùm ex Syriacis seu Arameis natæ sunt Ismaëliticæ seu Arabicæ, quibus hodieque vtuntur Turcæ, Tartari & Saraceni, auctore Volaterrano lib. xxxiii. cap. i. Ex Syriacis, Samaritanæ item, quæ ad eas propiùs quàm ad Arabicas accedunt. Et fortè ex iisdem Gothicæ, non multùm his absimiles, quas Ioannes & Olaus Magni, Archiepiscopi Vpialenses ambo, aiunt diu ante Latinas literas inuentas, fuisse Aquilonaribus vsurpatas. Ex Hebræis etiam natæ sunt Ionicæ seu Atticæ apud Græcos antiquissimæ, & Græcorum item modernæ. Post Græcas Latinæ etiam ex Hebræis. Aethiopicæ & Aegyptiæ non ex Hebræis natæ sunt, sed è rerum figuris; neque enim tam sunt literæ, quàm imagines & compendia sententiarum aut vocum. Aliarum gentium literæ non liquet quando sint, aut à quibus deductæ. Nam de Cimbris quæ scribunt Goropius & Scriccius, de Gallis Postellus, de Hispanis Annus Viterbiensis, difficulter sanè mihi videntur credibilia.

De

De prioribus autem quæ dixi, vera esse ostendam capitibus v. vi. & vii. vbi ex literarum nominibus apud eos omnes iisdem, iisdem item figuris propè ac potestate id declarabo.

CAPVT IV.

De numero literarum.

NIHIL ferè simul natum & perfectum est;
Cruda puerperia & viridis puer excidit alno.
 Facile inuentis aliquid additur: vnde & quæ rudiora paucioraque sunt, priora esse non ineptè coniiicimus: vrsâ catulos lambendo refingit. Igitur hinc nouo argumento confirmo superioris capituli sententiam; nempe, videri omnium omnino antiquissimos characteres esse Hebraicos: nam hi, Ireneò teste, primùm tantùm decem fuère; quàm pauci in nullâ omnino linguâ aliâ fuisse primùm vsurpati, à nullo auctore memorantur. Quomodo igitur à Phœniciis literis vult Scaliger descendisse Chaldæos, Hebræos, & Græcos characteres? cùm illæ (vt ipsemet numerat) semper fuerint numero XXI. Hebræi characteres primùm solummodò decem: Græci vel sexdecim, vt Plinius; vel octodecim, vt Aristoteles; Latini non plures. Quid? an qui à Phœnicibus ad Chaldæos, ad Hebræos, ad Græcos, ad Latinos, Phœnicias literas transtulit, in itinere reliquarum est oblitus quas hi Phœnicibus habuère pauciores? Vnde igitur alias tradidit, alias prætermisit? An fortè Θ, & ϕ, & ρ, Palamedææ aues, quæ instar volucrum alatae sunt, homini de manibus euolarunt? Sed